

18. 1. 2016

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Poslanecké pozměňovací návrhy k zákonu o vysokých školách - zamyšlení k paralelám některých minulých i současných poslaneckých iniciativ

Zkušenosti z minulosti nám velí - vždy obecně v legislativním procesu, ale v případě novelizací zákona o vysokých školách obzvláště - přepnout do vyšší úrovně ostražitosti, pokud je při finalizaci legislativního procesu načten poslanecký pozměňovací návrh, který zdaleka přesahuje obvyklé meze „vylepšování“ původního záměru předkladatele a má ve svém důsledku za cíl obejít v zásadní otázce obvyklý legislativní proces, vyhnout se oponentuře připomínkových míst, legislativních komisí při LRV i Legislativní Radě vlády samé.

Nechceme se nyní vyjadřovat k celkové koncepci vládou předloženého návrhu novelizace zákona o vysokých školách (k návrhu proběhlo množství nejrůznějších jednání a iniciativ, etap legislativní práce i bouřlivých shromáždění samých adresátů normy - studentů a pedagogů vysokých škol v celé republice); nechceme se vyjadřovat ani k jednotlivým (celkem 33) pozměňovacím poslaneckým návrhům (zájemci se s nimi mohou seznámit na webu Poslanecké sněmovny jako s tiskem 464/8[1]) - i když v nich obsažené - naprosto rozdílné - snahy o řešení mediálně vděčného „problému“ jak jmenovat v České republice profesory, dávají tušit, jak netušených výsledků se můžeme ve finále dočkat stran této, pro média kruciólní, otázky budoucnosti českého vysokého školství.

Chtěli bychom naši krátkou úvahu věnovat pozměňovacímu návrhu poslance Jiřího Zlatušky, neboť při jeho čtení máme pocit určitého dějů v u, ve vztahu k jedné dřívější - poměrně problematické - novelizaci ustanovení § 70 zákona o vysokých školách, o který jde i nyní. „Mladší“ pamětníci si možná vzpomenou na návrh (dle mnohých svou podstatou „přílepek“) poslance prof. Ohlídala, kterým byl při projednávání v Parlamentu v roce 2009 doplněn návrh zákona[2], kterým byl novelizován zákon o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků (zák. č. 130/2002 Sb.); tento diskutabilní pozměňovací návrh novelizoval zákon o vysokých školách (zák. č. 111/1998 Sb. dále též jen ZVŠ). Jednalo se konkrétně o zcela nové znění odst. 4 § 70 ZVŠ, který počínaje 1. lednem 2010 nově zněl (citujme jen nejpodstatnější jeho část): „(4) **Pracovní poměr akademických pracovníků lze sjednat jen na dobu určitou v délce od dvou do pěti let. Pracovní poměr na dobu určitou lze sjednat opakovaně u téhož zaměstnavatele nejvýše dvakrát za sebou .... Ustanovení věty první až třetí neplatí pro docenty a profesory.**“[3]

Připomeňme si na chvíli (obsáhleji, nikoliv však samoučelně ve vztahu k hlavnímu předmětu tohoto článku, jak bude dále objasněno) reakci dobového odborného tisku a ocitujme z něho: „ V první řadě je potřeba zdůraznit, že jde o novelu vysokoškolského zákona. Proto ji mnozí okamžitě označili za takzvaný přílepek, tedy legislativní změnu, která se projednává v rámci jiné, byť v tomto případě tematicky blízké právní normy. .... Rektory sdružené v České konferenci rektorů (ČKR) a další akademické funkcionáře zasedající v Radě vysokých škol (RVŠ) navíc ještě popudil i fakt, že pro ně tak kardinální poslanecký návrh nebyl před jeho předložením ve sněmovně vůbec projednán ani s reprezentací vysokých škol, a dokonce ani s ministerstvem školství. Zvláštní také je, že o nesourodém poslaneckém návrhu nejednala Rada vlády pro výzkum a vývoj, z jejíž dílny návrh

nového zákona o podpoře výzkumu a vývoje pochází. Inkriminovanou novelou se tedy zabýval jen školský výbor poslanecké sněmovny. „Jsem si jistý, že jde o politický obchod mezi ČSSD a ODS,“ tvrdí JIŘÍ ZLATUŠKA, děkan Fakulty informatiky MU a místopředseda RVŠ, který byl zmíněnému jednání školského výboru osobně přítomen.“ [4]

V odborných kruzích předem nekonzultovaný návrh vedl tak např. k tomu, že jedni vyjadřovali obavy z nárůstu počtu „věčných odborných asistentů“[5] zatímco mnozí „potrefení“ odborní asistenti na českých vysokých školách se začali obávat o další existenci jejich pracovního poměru, který zatím v jiné podobě než zřetězeného sjednávání pracovních poměrů na dobu určitou nepoznali a o tom, že by jim byla v pozici odborných asistentů nabídnuta pracovní smlouva na dobu neurčitou, měli silné pochyby.

Jedním z deklarovaných cílů této velmi direktivní úpravy bylo dosáhnout postupného „zkvalitnění“ složení pedagogických sborů vysokých škol, „stimulovat k habilitacím“ při de facto související hrozbě negativních důsledků v oblasti trvání pracovního poměru při nestihnutí časových limitů[6].

Když po dvou letech - na konci roku 2011 - toto ustanovení ze zákona o vysokých školách vypadlo (ve prospěch obecné úpravy omezující sjednávání pracovních poměrů na dobu určitou v zákoníku práce stejně pro všechny zaměstnance v pracovním poměru - včetně akademických pracovníků), bylo možné u některých členů akademické obce zaznamenat znatelnou úlevu a to nejen na katedrách tělesné výchovy a cizích jazyků, kde jak známo je „densita docentů“ dlouhodobě nižší; ostatně tolik habilitací by snad ani nebylo technicky možné na českých vysokých školách zvládnout, o určitých inflačních efektech pro hodnotu titulu docent nemluvě.

Proč ty retrospektivy?

I při nyní vznášeném pozměňovacím návrhu na novelizaci § 70 ZVŠ máme neodbytný pocit, že instrumentárium pracovního práva má být, způsobem připomínajícím částečně i doby socialismu („starší“ pamětníci si možná ještě vzpomenou na předrevoluční znění § 25 starého zákoníku práce: „Organizace smí zaměstnávat v pracovním poměru jen pracovníka, který prokáže, že skončil jeho předchozí pracovní poměr, popřípadě jeho členský poměr k výrobnímu družstvu nebo jednotnému zemědělskému družstvu“) opět „použito“ (či spíše zneužito?) k cílům, kterých je dle našeho názoru primárně třeba dosáhnout úplně jinými cestami.

Prof. Zlatuška navrhuje doplnění § 70 ZVŠ o odstavec 7, následujícího znění:

„(7) Místo akademického pracovníka může zastávat pouze osoba, která nezastává místo akademického pracovníka na jiné vysoké škole, nebo získala na kalendářní rok, ve kterém takové místo zastává, předběžný písemný souhlas rektora každé vysoké školy, na které zastává místo akademického pracovníka.“

Přechodná ustanovení pak navrhuje v návaznosti na to doplnit o nový bod 3, následujícího znění:

„3. Na pracovní poměry akademických pracovníků vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se po dobu 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nevztahuje ustanovení § 70 odst. 7 zákona č. [111/1998](#) Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“

K tomu je třeba uvést, že i na pracovněprávní vztahy akademických pracovníků se nyní vztahuje subsidiárně (podpůrně) zákoník práce, který ve svém ustanovení § 304 odst. 1 a 3 uvádí:

(1) „Zaměstnanci mohou vedle svého zaměstnání vykonávaného v základním pracovněprávním

vztahu vykonávat výdělečnou činnost, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, u něhož jsou zaměstnání, jen s jeho předchozím písemným souhlasem.

..

(3) Omezení stanovené v odstavci 1 se nevztahuje na výkon vědecké, pedagogické, publicistické, literární a umělecké činnosti.“

Do jisté míry obdobnou úpravu obsahuje též zákon o státní službě pro státní zaměstnance, zákon o soudech a soudcích pro soudce apod.

Smysl této úpravy je nepochybně veden primárně myšlenkou, umožnit širokému spektru osob (jinak i výrazněji omezených povinnostmi vztahujícími se k jejich povolání – v oblasti práva typicky např. v případě soudců) zapojení do pedagogického procesu a vědecké práce (zejména na vysokých školách), což je nepochybně ve veřejném zájmu s ohledem na očekávaný celospolečenský přínos a koresponduje s tolikrát skloňovanou snahou dosáhnout pestrosti výuky a jejího propojení s praxí (a to i přes případný nesouhlas stávajícího zaměstnavatele těchto odborníků). Navrhovaný pozměňovací návrh by tedy přinesl vybočení z obecné praxe pouze pro úzkou skupinku zaměstnanců - akademické pracovníky a je v některých ohledech i nepřímou, i když nedůslednou novelizací zákoníku práce; to vše bez jakékoliv možnosti aby se k tak zásadní změně pracovníprávních vztahů vyjádřili **odborníci z oblasti pracovníprávní legislativy, zaměstnanci vysokých škol, vysokoškolské odbory apod.**

Dejme nyní prostor pro výňatky z odůvodnění, shora uvedených pozměňovacích návrhů, abychom mohli blíže nahlédnout pohnutky jejich navrhovatele:

K návrhu odst. 7 § 70 ZVŠ je v odůvodnění pozměňovacího návrhu uváděno:

Zákoník práce umožňuje v § 304 odst. 3 výkon vědecké a vzdělávací činnosti bez souhlasu zaměstnavatele. Toto oprávnění je neodůvodnitelně široké tam, kde se jedná přímo o působení jako akademický pracovník na jiné vysoké škole, vůči které je takový pracovník nositelem know-how i nositelem kvalifikace, při jejímž uplatnění mohou být vysoké školy k sobě v konkurenčním postavení. Zákoník práce konkurenční postavení škol vůči sobě pomíjí a touto výjimkou z režimu pro ostatní činnosti fakticky neumožňuje konkurenci mezi školami, kde je právě vzdělávací činnost hlavní aktivitou.

Zákon o vysokých školách tuto obecnou výjimku může speciální úpravou vůči obecnému ustanovení v zákoníku práce upravit jinak, v tomto případě omezit. ....

Stávající stav podporuje praxi „létajících“ učitelů, kteří nedůvodně zmnožují počty vysokých škol v podstatě pouze za účelem dodatečného výdělku pracovníků.

Registr docentů a profesorů je nástrojem evidence takových konfliktů s použitím pro akreditační řízení, neposkytuje však vysokým školám žádné nástroje na ochranu svých zájmů (nepředpokládáme-li mimoprávní postupy nebo nátlak na pracovníky, který je za hranou korektních pracovníprávních vztahů).

Přijetí této změny bude mít pozitivní vliv na omezení inflace počtu vysokých škol tam, kde je jejich existence podložena vícenásobnými pracovními poměry a konkurenčním vztahem škol, kde tito pracovníci působí.

K návrhu č. 2

Pokud by nebylo k pozměňovacímu návrhu č. 1 přijato žádné přechodné ustanovení, znamenalo by to, že stávající akademičtí pracovníci, kteří by měli ke dni nabytí účinnosti novely sjednán pracovní poměr akademického pracovníka zároveň na dvou nebo více vysokých školách, by automaticky ze zákona a bez jakéhokoliv odkladu ztratili na všech dotčených vysokých školách způsobilost k výkonu pracovní činnosti akademického pracovníka, neboť by k uvedenému souběhu pro daný kalendářní rok neměli předběžný písemný souhlas rektora každé vysoké školy, na které by zastávali místo akademického pracovníka.

V Přechodném ustanovení se proto navrhuje působnost nového ustanovení § 70 odst. 7 zákona ve vztahu k dosavadním akademickým pracovníkům s více pracovními poměry odložit - a to o jeden rok.

V průběhu této doby budou moci stávající pracovníci se dvěma souběžnými pracovními poměry buď získat souhlas rektorů obou vysokých škol se souběžným působením na dvou vysokých školách anebo ukončit pracovní poměr na jedné z daných vysokých škol.

Příčemž osoby, které budou v den nabytí účinnosti novely akademickým pracovníkem současně na třech nebo více vysokých školách, budou postupovat obdobně - po uplynutí zmíněné přechodné jednorozční lhůty budou moci zůstat akademickým pracovníkem pouze na jedné vysoké škole anebo na dvou nebo více vysokých školách, jejichž rektori budou se souběhem souhlasit [7].

Tolik citace z odůvodnění pozměňovacího návrhu. V tomto případě nemůže dojít k podezření, že by se jednalo o „přílepek“ – pozměňovací návrh se přímo týká novelizovaného předpisu – v ostatním však lze opět odkázat na výhrady, které zazněly v Učitelských novinách k novelizaci odst. 4 § 70 ZVŠ v roce 2009 (viz výše) – společným znakem obou poslaneckých pozměňovacích návrhů je, že mají výrazným způsobem zasáhnout do stability pracovněprávních vztahů mnoha učitelů vysokých škol, bez toho, že by došlo k projednání tak zásadní změny v rámci plnohodnotného legislativního procesu a na základě analýz, které by měly možné dopady takové změny provázet.

Ústavně právní aspekty pozměňovacího návrhu ponecháme stranou kolegům, kteří jsou pro tuto oblast práva povolnějšími odborníky.

Pozastavíme se u otázek pracovněprávních a související materie z oblasti denní praxe vysokých škol.

Je zřejmé, že jako učitelé spjatí celoživotně pouze s oblastí veřejných vysokých škol, nemáme asi zcela „obchodně vyvinuté cítění“ pro oblast (viz odůvodnění návrhu) „konkurenčního postavení škol vůči sobě“. Každoroční (nejrůznější), mediálně vděčná, hodnocení kvality českých vysokých škol (vycházející mnohdy co do korektnosti srovnatelnosti z velmi problematicky nastavených redakčních parametrů) sice podporují dojem „soutěže vysokých škol“, přiživovaný i přežívajícím a ne zcela průhledným bojem o RIV body přidělované fakultám, umocněný i přirozenou a zdravou hrdoostí studentů a absolventů na svoji alma mater a s ní zpravidla související i její následnou celoživotní preferencí[8]; přesto se však nemůžeme ubránit pocitu, že zájem na celkové kvalitě vzdělanosti společnosti je v rámci státu (bez ohledu na mix vysokých škol poskytujících vzdělání - státní, veřejné i soukromé - a jejich přirozenou rivalitu) zájmem veřejným. Ve vztahu k němu by měly být opatrně a citlivě posuzovány všechny právní nástroje, které mají ovlivňovat a zasahovat do „konkurenčního postavení škol vůči sobě“, zejména pokud se jedná o něco tak zásadního jako je zásah do exitujících pracovních poměrů jednotlivce (odkázaného - jak již to v ČR většinou bývá - ve výživě své rodiny na dosaženou mzdu). Konečně nevýznamný nám nepřipadá ani argument, že bychom se vždy měli snažit, aby mladou generaci na našich vysokých školách učili vždy jen Ti nejlepší - a to i za cenu jejich částečného „sdílení konkurenty“; konečně těch opravdu dobrých učitelů dosud není nazbyt - s

ohledem na finanční ohodnocení profese se tomu ani nelze divit.

Z pozměňovacího návrhu, a zejména pak z jeho odůvodnění, cítíme i projev jisté nedůvěry ve funkčnost složitého systému, který by měl nově garantovat kvalitu českých vysokých škol a výuky na nich pomocí nových (úplně či částečně) institutů a institucí /např. vnitřního hodnocení kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti vysoké školy, Radou pro vnitřní hodnocení veřejné vysoké školy, institucionálními akreditacemi nebo akreditacemi studijního programu a zejména pak činností Akreditačního úřadu a dále pak MŠ při (ne)udělování státního souhlasu pro soukromé vysoké školy/, které by měly primárně řešit otázku (cit. z odůvodnění návrhu) „*léta jících*“ učitelů, kteří *nedůvodně zmnožují počty vysokých škol*“.

Funkčnost těchto úprav ukáže až čas, nelze ji však asi podpůrně zajišťovat v zásadě restriktivními a systémově nepromyšlenými nástroji danými do rukou jednotlivým zaměstnavatelům ve vztahu k vysokoškolským učitelům.

O tom, že jsou systémově nepromyšlené a šité „horkou jehlou“ svědčí i fakt, že prof. Zlatuška původně předložil pozměňovací návrh na doplnění § 70 ZVŠ o odstavec 7 ve shodném znění již dne 14.10.2015[9], avšak bez souvisejícího doplnění přechodných ustanovení; ano - s přechodnými ustanoveními mají v České republice občas problém i předkladatelé disponujícím vlastním legislativním odborem, ale u návrhu, který může zasáhnout do profesní kariéry mnoha učitelů a vést ke skončení jejich pracovních poměrů, toto zaváhání prokazuje, jak žádoucí by bylo o takové otázce před jejím předložením Poslanecké sněmovně diskutovat s těmi, kterých se týká.

Nyní několik „praktických“ otázek z pohledu fungování vysokých škol a několik pracovněprávních námitek.

I. Z vlastních zkušeností musíme poukázat na fakt, že:

a) jistota vždy pouze jednoho kalendářního roku, nedává příslušným fakultám (katedrám) možnost odpovědně plánovat nasazení těchto akademických pracovníků ve výuce přesahující horizont kalendářního roku; ať již se jedná o návaznou výuku rozloženou do zimního a letního semestru či o zkoušení následující v lednu nového kalendářního roku (po výuce ukončené) v zimním semestru předcházejícího kalendářního roku apod. Období „jednoho kalendářního roku“ bude tyto akademické pracovníky vystavovat do nerovných podmínek ve vztahu k ostatním akademickým pracovníkům u téhož zaměstnavatele. Jedná se ve své podstatě o zakrývané podmíněné skončení pracovního poměru, obcházející svojí podstatou zákaz řetězení pracovních poměrů na dobu určitou - v tomto případě skrytě „jednoletých“.

b) „nerovnost“ (z důvodu nejistoty a nestability) se může skrytě projevovat v případě obsazování funkcí, schvalování zahraničních cest, sabatikalu, habilitačních či jmenovacích řízení, apod.

c) „standardní“ granty netrvají jeden kalendářní rok - takto nastavená pravidla, by v podstatě handicapovala tyto akademické pracovníky z účasti na grantovém výzkumu, resp. mohou vést k neblahým důsledkům - je možné si představit situaci, kdy souhlas nebude po dvou letech „obnoven“ (např. nově zvoleným rektorem jedné ze škol) a grantový výzkum nepůjde dokončit na instituci, resp. s řešitelským týmem, který grant získal. Totožné platí pro další dlouhodobé projekty, tvorbu učebních pomůcek, apod. Ostatně je na místě v této souvislosti upozornit na fakt, že v odůvodnění pozměňovacího návrhu (odkazem na odstavec první) zmiňovaný § 304 ZPr, obsahuje též odst. 2, ve kterém je počítáno s tím, že je-li v běžných pracovněprávních vztazích dán zaměstnavatelem takový souhlas je (zpravidla) časově neomezený, může však být zaměstnavatelem v odůvodněných případech odvolán a takové odvolání je přezkoumatelné soudem, stejně jako nedůvodné odepření

souhlasu[10].

d) domníváme se, že zejména rektori veřejných vysokých škol s větším počtem fakult, budou z nárůstu nové – každoroční – administrativy „nadšeni“; není nám zřejmé, proč by na vysokých veřejných školách tato otázka neměla být svěřena fakultám (děkanům), do jejichž kompetence má i po novelizaci patřit (dle § 24 odst. 2 novelizovaného ZVŠ) právo orgánů fakulty: „rozhodovat nebo jednat za veřejnou vysokou školu v rozsahu stanoveném statutem veřejné vysoké školy v těchto věcech týkajících se fakulty: ... c) pracovněprávní vztahy,“; ledaže by chtěl návrhovatelný pozměňovací návrh naznačit, že případný přezkum důvodnosti odepření souhlasu se nemá řešit v řízení před obecným soudem jako spor pracovní, ale v řízení správním (to je však nepravděpodobné).

II. I z čistě pracovněprávního pohledu je celý pozměňovací návrh značně „nedotažený“; pokusíme se alespoň ve zkratce upozornit na některé jeho problematické souvislosti, byl-li by v navrhovaném znění přijat:

a) ponecháme-li stranou určité časové nesouslednosti v navrhovaném textu, je třeba vzít v úvahu, že předběžný písemný souhlas rektora bude třeba získat nejpozději vždy 31. 12. roku předcházejícího roku „víceletného zaměstnání na vysokých školách“. Problém spatřujeme zejména v případech, kdy se bude jednat o případ prodlouženého - „pokračujícího“ - angažmá, které bude náhle nečekaně zamítavým stanoviskem jednoho z rektorů na poslední chvíli znemožněno. Pokud by se tak stalo např. až 31. 12. nebude následujícího dne dotýčný pracovník splňovat podmínky pro výkon akademického pracovníka na žádné z vysokých škol (třeba hned třech) kde působí - jeho pracovní poměry (ke všem VŠ) však budou trvat. Způsoby skončení pracovního poměru jsou taxativní formou vymezeny (i pro akademické pracovníky) v zákoníku práce. Bude tedy třeba, minimálně některý z paralelních pracovních poměrů na VŠ ukončit - nejlépe dohodou; nebude-li vůle některé ze stran k dohodě, pak výpovědí, se všemi z toho spojenými riziky. Zdůrazňujeme, že po dobu výpovědi - tedy do skončení pracovního poměru (uplynutím výpovědní doby) např. s vysokou školou, která odepřela „obnovit“ souhlas - by asi nebylo možné přidělovat zaměstnanci práci akademického pracovníka na žádné ze „zúčastněných fakult“, ale dokonce ani na žádné jiné (další - nové) vysoké škole ...; nejrůznější možné další následky takové situace v tomto, snad dostatečně varovném, článku snad ani nechceme domýšlet.

b) někdo namítne, že převažující praxí stejně bude udělování souhlasu a tedy se jen „vyrobí“ jedno nové pracovní místo na rektorátu a spotřebuje trocha papíru. I zde je skryto nebezpečí; lze si jen stěží představit, že v neudělení povolení (za nímž stojí možnost trvale podhodnocovaných zaměstnanců vysokých škol si vydělat něco prostředků dalším pracovním úsilím) by rektor mohl postupovat selektivně - někomu ano/někomu ne - např. podle školy kam chce jít, či doporučení vedoucího katedry apod. Požadavek na rovné zacházení se zaměstnanci by se měl projevit i v této oblasti.

c) neodůvodněně znevýhodněné postavení akademických pracovníků v porovnání s jinými zaměstnanci, dokonce i s jinými pedagogickými pracovníky - např. nižších stupňů škol, kde mimo jiné také působí na „trhu“ (to slovo se nám v souvislosti se vzděláním pojímaným čistě jako komodita stále trochu přičí) soukromé školy, zdá i ústavněprávně neudržitelné. Neodůvodněně též znevýhodňuje postavení akademických pracovníků - zaměstnanců dvou vysokých škol, v porovnání s akademickými pracovníky, kteří např. v rámci jedné VŠ působí na více fakultách.

Zbývá si položit otázku, co udělají učitelé veřejných vysokých škol, kteří učí též na školách soukromých, v případě, že jednoho dne nedostanou „souhlas“ a budou muset volit mezi větší prestiží a větší mzdou (za předpokladu, že mají srovnatelné úvazky na obou školách). Opravdu si zvolí větší

prestiž a půjdou si zbytek peněz k úhradě hypotéky vydělat na střední školy, do dotačních agentur a kdo ví kam ještě? A co Ti, jejichž odborné zaměření to v podstatě neumožňuje. Dosáhneme žádoucích efektů z pohledu našeho školství takovými úpravami?

Naštěstí věc nemusí být tak „horká“; daní za nekoncepčnost při legislativní práci je zpravidla i „neprovázanost“ výsledného textu – dobrá zpráva pro ty kdo se nebojí postupů na hraně zákona je, že § 70 ZVŠ, přes své celkové poněkud zmatené vyznění, za akademické pracovníky, neoznačuje v navrhovaném znění prvního odstavce po novele již „dohodáře“ [11]; v grantech to asi nepomůže (na druhé straně jen „čistě“ vědecké či jen „čistě“ pedagogické pracovníky v pracovním poměru by dle nové definice za akademické pracovníky také nešlo považovat), ale (sensu stricto) pro dohodu o pracovní činnosti v oblasti vědecko-pedagogické práce v rozsahu až 1/2 pracovního úvazku na jiné fakultě žádný souhlas asi nadále potřeba nebude.

Ještě jeden zajímavý pozměňovací návrh

Z úplně jiného úhlu pohledu nás zaujal i pozměňovací návrh poslance Jiřího Zlatušky k návrhu ZVŠ, kterým navrhuje doplnit § 70 ZVŠ o nový odstavec 8 následujícího znění:

„(8) Zastává-li osoba místo akademického pracovníka ve více pracovních poměrech, zvolí si právě jeden z nich jako pracovní poměr, který určuje jednu vysokou školu a její součást, kde je oprávněna volit a být volena do akademického senátu vysoké školy nebo její součásti.“

Odůvodnění pozměňovacího návrhu:

Vzhledem k vícenásobným pracovním poměrům, ať již z důvodu vícenásobného zaměstnání nebo vykazování dílčích úvazků podle zdrojů financování uvnitř institucí, vzniká potenciálně nerovnoměrná distribuce aktivního i pasivního volebního práva do akademických senátů mezi různými členy akademických obcí. Tato úprava zajišťuje uplatnění zásady „jedna osoba - jeden mandát - jeden hlas“ bez ohledu na formální administraci pracovních úvazků nebo smluv. Je věcí příslušného pracovníka, aby volbu příslušnosti za sebe vykonal. Omezuje se možnost manipulace volebními kvóry např. účelovým sjednáváním formálních malých úvazků externistům za účelem změny poměrů hlasování v akademických senátech.[12]

Opět nedůvěra – v tomto případě v soudnost děkanů (rektorů), resp. podezření, že se budou před volbou do akademických senátů chovat jako političtí velrybáři, stojí zřejmě za tímto návrhem (jen oni by mohli takové úvazky sjednat). Jsme toho názoru, že drtivá většina akademických funkcionářů jsou lidé s odpovědností, které, nehledě na jiné obtíže spojené s popisovaným účelovým chováním (limitace počtem pracovních míst, mzdových prostředků, výběrových řízení), nelze z takových úmyslů podezřívat. Z čistě právního pohledu má však hypotéza opět zásadní trhlínu (ponecháme stranou formality – jako zda lze volbu ve prospěch jednoho ze senátů měnit, jak často, resp. do kdy před volbou do senátu apod.) – nedovoluje akademickému pracovníkovi s dvěma, např. 1/2 úvazky na dvou VŠ, aby se (např. po deseti letech působení na obou školách) od přijetí novely plnohodnotně účastnil výkonu obvyklých akademických práv na obou z nich; návrhu však nevádí (resp. nebrání tomu), že ony „účelové mini úvazky“ teoreticky nadále mohou být sjednány s kterýmkoliv externistou, který přitom není zaměstnancem jiné VŠ! Máme za to, že volit či být volen do učitelské kurie akademického senátu je právem každého akademického pracovníka; je zřejmé, že každé srovnání kulhá, ale představte si, že by zákon stanovil, že ze dvou zaměstnání, které máte sjednány na 1/2 úvazku, můžete být v odborech jen v jednom z nich!

vedoucí Katedry pracovního práva a práva sociálního zabezpečení PF UK v Praze,
člen Pracovní komise Legislativní rady vlády ČR pro veřejné právo III – pracovní právo a sociální věci,
advokát

Prof. JUDr. Miroslav Bělina, CSc.,

člen Katedry pracovního práva a práva sociálního zabezpečení PF UK v Praze,
člen Legislativní rady vlády ČR,
advokát

-----
[1] Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[2] Ten byl následně publikován ve Sbírce zákonů jako zákon č. [110/2009](#) Sb.

[3] Celý text odst. 4 § 70 ZVŠ po novelizaci zněl: „(4) Pracovní poměr akademických pracovníků lze sjednat jen na dobu určitou v délce od dvou do pěti let. Pracovní poměr na dobu určitou lze sjednat opakovaně u téhož zaměstnavatele nejvýše dvakrát za sebou, poté lze sjednat u téhož zaměstnavatele pracovní poměr jen na dobu neurčitou. Sjedná-li zaměstnavatel s akademickým pracovníkem pracovní poměr na dobu určitou, ačkoliv nebyly splněny podmínky stanovené ve větě první nebo druhé, a oznámil-li akademický pracovník před uplynutím sjednané doby písemně zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, platí, že jde o pracovní poměr na dobu neurčitou. Ustanovení věty první až třetí neplatí pro docenty a profesory. Pracovní poměr akademických pracovníků starších 65 let lze sjednat na dobu určitou i opakovaně; § 39 odst. 2 zákoníku práce se nepoužije.“

[4] L. Doubrava: NOVÁ LEGISLATIVA PŘEDMĚTEM POLITICKÉHO OBCHODU, Učitel'ské noviny č. 10/2009, dostupné (přístup ze dne dne 7.1.2015) na www, k dispozici >>> [zde](#).

[5] „Dalším negativem návrhu pana poslance Ohlídala je ten fakt, že vysoké školy budou vlastně nepřímou nuceny k tomu, aby se odborný asistent přijatý na dobu neurčitou do deseti let habilitoval, jinak bude muset ze školy odejít. Pokud se totiž během období dvou smluv na dobu určitou nestane docentem a škola ho nepropustí, může zůstat odborným asistentem natrvalo, aniž by ho škola jakkoliv mohla přimět k tomu, aby se habilitoval, což je pro ni nevýhodné,“ argumentuje J. Zlatuška.-
Ibidem

[6] Souvisejícím efektem byla snaha dosáhnout více pracovních jistot pro docenty a profesory.

[7] Cit. z písemného pozměňovacího návrhu č. 3270 ze dne 24.11.2015 poslance J. Zlatušky - dostupné dne 8.1.2015 na www, k dispozici >>> [zde](#).

[8] Výjimečně se lze sice setkat s opakem, tedy se „zhrzenými absolventy“; Ti jsou pak ve veřejném prostoru o to hlasitější, v celkových číslech však obvykle prokazují opodstatněnost rčení, že výjimka potvrzuje pravidlo.

[9] Písemný pozměňovací návrh č. 2977 ze dne 14.10.2015 poslance J. Zlatušky - dostupné dne 8.1.2015 na www, k dispozici >>> [zde](#).

[10] „Pokud by zaměstnavatel bez rozumného důvodu odmítal souhlas zaměstnanci k výdělečné činnosti udělit nebo tento souhlas bez rozumného důvodu odvolal, mohlo by se ze strany zaměstnavatele jednat o šikanózní výkon práva v rozporu s dobrými mravy. V případě odvolání souhlasu by se tak zaměstnanec mohl dovolávat neplatnosti tohoto právního jednání.“ Bělina, M. in Bělina, M., Drápal, L. a kol. Zákoník práce. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2015, str. 1182.

[11] § 70 Akademičtí pracovníci (1) Akademickými pracovníky jsou ti profesori, docenti, mimořádní profesori, odborní asistenti, asistenti, lektorři a vědecktři, výzkumní a vývojoví pracovníci, kteří jsou zaměstnanci vysoké školy vykonávajícími v pracovním poměru podle sjednaného druhu práce jak pedagogickou, tak tvůrčí činnost. Akademičtí pracovníci jsou povinni dbát dobrého jména vysoké školy.

[12] Písemný pozměňovací návrh č. 2987 ze dne 15.10.2015 poslance J. Zlatušky - dostupné dne

8.1.2015 na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](#)

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)